

VISLIJN

INFOBLAD OVER DE OPENBARE VISSERIJ IN VLAANDEREN - JAARGANG 2020

04

VISUITZETTINGEN
HOUDEN DE VISSTAND
MEE OP PEIL

18

HENGELAARS TESTEN
LOODVERVANGERS

Bijlage
**Visreglement
2020**

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

ALS EEN VIS IN HET WATER

“Zich als een vis in het water voelen” is een zeer toepasselijke uitdrukking voor hengelaars. Tot rust komen op je favoriete stek en tegelijk de spanning voelen van de vangst waar je al lang naar uitkijkt, is voor velen een herkenbaar gevoel van geluk. Vislijn wil daar ook een steentje toe bijdragen. We gaan in de uit- hoeken van de vijf provincies op verkenning langs bekende en minder bekende viswateren. Lokale hengelaars vertellen je waarom ze zich zo goed voelen aan de oevers van hun favoriete visplas of kanaal. Tussen de regels lees je dat het niet alleen om de vangsten gaat. Veel vissers zijn echt begaan met het hun vis- water. Dit beperkt zich overigens niet tot de binnenvisserij. Ik ben ook verheugd met de nieuwe overeenkomst rond ‘duurzame visserij’ tussen de overheid en de zeevisserijsector. Met aandacht voor zowel economische, ecologische als sociale duurzaamheid.

Volgens onze wetenschappers voelen ook steeds meer vissen zich hier thuis. In de Zeeschelde zwemmen al minstens 67 vissoorten, een indrukwekkend aantal. Daarbij horen een aantal nieuwkomers, waarvan de snelle verspreiding soms zorgen baart. Je leest in dit nummer meer over het beheer van die zogenaamde invasieve exoten en hoe je als hengelaar daaraan kan meewerken. De zorg voor het milieu brengt overigens nog meer in beweging. Het ziet er naar uit dat we in een niet zo verre toekomst naar een loodvrije hengelsport zullen evolueren. Enkele voortrekkers uit de sector onderwerpen de eerste loodvrije alternatieven aan een praktijktest. Hun veelbelovende ervaringen lees je in deze editie.

De openbare visserij richt zich meer dan ooit op de toekomst. Vislijn werpt alvast een blik vooruit.

Veel leesplezier.

Zuhail Demir
Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

COLOFON

VISLIJN is een jaarlijks magazine van het Agentschap voor Natuur en Bos. Verantwoordelijke uitgever: Marie-Laure Vanwanseele, woordvoerder, Agentschap voor Natuur en Bos, Havenlaan 88 bus 75, 1000 Brussel. Redactie, samenstelling en vormgeving: Matthias Van Milders - matthiasvanmilders.be / Toast Confituur - toastconfituur.be / Rudi Yseboodt, Kristof Vlietinck, Tom Vermijlen - Agentschap voor Natuur en Bos. Foto's: © Vilda - vildaphoto.net, tenzij anders vermeld. Drukwerk: www.moderna.be. De meningen die derden in dit magazine vertolken vallen buiten de verantwoordelijkheid van het ANB.

Inhoud

4

VISUITZETTINGEN HOUDEN DE VISSTAND MEE OP PEIL

Vislijn was erbij tijdens enkele visuitzettingen.

7

VIS VOELT ZICH THUIS IN DE ZEESCHELDE

Onderzoek toont aan dat er veel leven is in de Schelde.

8

POLISH FISHING TEAM WIL HENGELAARS SENSIBILISEREN

PFT informeert en maakt werk van een beter imago.

10

VEILIGE HENGELSTEIGER VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP

Iedereen kan hengelen aan de kreken in Moerbeke-Waas.

11

KINDEREN MAKEN KENNIS MET ONDERWATERWERELD

Leerlingen leren vissen kennen tijdens demonstraties.

12

HENGELLEN IS EEN PASSIE VOOR ELKE LEEFTIJD

John is meer dan een halve eeuw ouder dan Seppe, maar ze delen hun passie.

14

BEHEER VAN INVASIEVE EXOTEN IS NOODZAKELIJK

Hengelaars kunnen een belangrijke bijdrage leveren.

16

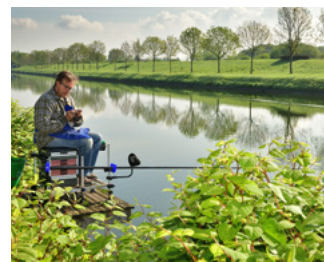
UNIEKE VISSOORTEN HOREN THUIS IN DE GRENSMAAS

Dit bijzondere water staat voor grote uitdagingen.

18

HENGELAARS TESTEN LOODVERVANGERS

Ivo ontdekte de voordelen van loodalternatieven.

20

HENGELLEN IN DE VIJF PROVINCIES

In elke provincie bezocht Vislijn hengelaars aan een opmerkelijk viswater.

“ Ik wacht nog een paar weken voor ik kom hengelen, de vis heeft nog stress na het transport.

"We streven naar een biomassa van honderdvijftig kilo per hectare. Bij zo'n hoeveelheid vis zeggen de hengelaars dat ze een goede vangst hebben. Maar dat lukt niet altijd, zeker niet in een open water."

Visuïtsettingen houden de visstand mee op peil

“Voor we ergens vis uitzetten, analyseren we de bestaande populatie”

Een gezonde visstand is uiteraard belangrijk voor een goede vangst. Natuur en Bos organiseert daarom regelmatig visuïtsettingen. Samen met de provinciale visserijcommissies wordt gezocht naar de beste locaties. Vislijn volgde enkele uitzettingen in de provincie Antwerpen.

Aan het Netekanaal in Emblem staat de vrachtwagen van Viskwekerij Corten klaar voor de eerste uitzetting van de dag. In de bakken op de truck zit anderhalve ton vis: blankvoorn, rietvoorn, zeelt en brasem. Vandaag zal die op verschillende plaatsen te water worden gelaten. Naast vader Eddy en zoon Nick Corten en visserijbioloog Rudi Yseboodt, zijn ook lokale hengelaars van de partij. Hier in Emblem is dat Walter Geenen. "Als lid van de provinciale visserijcommissie begeleid ik wel vaker visuïtsettingen. Ik controleer de vissen die worden uitgezet en zorg dat het uitzetten op een goede manier gebeurt. Gezonde vis, dat is belangrijk." Die vis blijkt internationaal te zijn en daar is een goede reden voor, vertelt Eddy. "In België is er te weinig kweekwater voor de hoeveelheid vis die we hier nodig hebben. Daarom halen we de vis niet alleen in eigen land, maar ook in Frankrijk en Duitsland."

Stevige slijm laag

"Laten we de vis zwemmen?", roept Nick vanop de vrachtwagen. Als hij het schot ophaalt, stroomt het water met de vis erin via een metalen sleuf uit het bassin. Aan de sleuf bevestigden Eddy en Nick een brede slurf in zeildoek die uitmondt in het kanaal. Zo valt de vis niet met volle kracht in het water. In enkele minuten is het Netekanaal tweehonderd kilo blankvoorn rijker, zo snel gaat het. Terwijl de vis het ruime sop kiest, monstere Rudi en Eddy de vissen. "Haast geen schubverlies", merkt Eddy op. Ook Rudi betast een van de blankvoorns: "Je voelt dat ze een stevige slijm laag hebben." Dit is vis van prima kwaliteit, zoveel is dui-

delijk. In het kanaal springen de vissen intussen met tientallen op uit het water. "We voegen tijdens het transport zuurstof toe aan het water. Ze moeten dus even wennen aan hun nieuwe omgeving", weet Nick. "Maar de vissen zijn wel nog erg fit. Kijk maar, die hongerige meeuwen komen altijd te laat", lacht Eddy.

Vraag van hengelaars

Onderweg naar de volgende losplaats in het Rivierenhof in Deurne vertelt Rudi hoe men bepaalt welke vis wordt uitgezet. "Vaak ligt een vraag van lokale hengelaars aan de basis. Samen met de provinciale visserijcommissies bepalen we welke populaties we weer op niveau moeten brengen. Uiteraard gaan we niet zomaar in op elke vraag. Naast het budget speelt ook de aard van het water mee. Past een bepaalde soort daar? Een vis die houdt van plantenrijk water zoals zeelt of snoek zetten we bijvoorbeeld niet uit in het Netekanaal. Om de aantallen te bepalen, houden we rekening met de hoeveelheid vis die er al zit. We streven naar een biomassa van honderdvijftig kilo per hectare. Bij zo'n hoeveelheid vis zeggen hengelaars dat ze een goede vangst hebben. Maar dat lukt niet altijd, zeker niet in een open water." De middelen voor deze visuïtsettingen komen van het Visserijfonds. Zo wil men de visstand en de hengelvangsten in openbare wateren ondersteunen. De reguliere soorten voor sportvisserij worden aangekocht bij viskwekers. Daarnaast kweekt Natuur en Bos zelf bedreigde soorten zoals de vierdonderpad of de kwabaal.

Spartelende brasem en zeelt

Aan de grote vijver van het Rivierenhof wachten enkele lokale hengelaars ons op. Eddy schudt hen joviaal de hand, hij is duidelijk gekend in het wereldje. Maar veel tijd voor gekeuvel is er niet, er moet gewerkt worden. Uit de bakken op de vrachtwagen schept Nick de spartelende vis in een kuip. Het gaat om brasem en *louw*, zoals de hengelaars de zeelt hier noemen. Hier dragen de hengelaars de vis zelf naar het water om die behoedzaam vrij te laten. Terwijl de mannen in actie zijn, maakt Jackie Van der Veken de nodige foto's. Zelf hengelt ze niet, maar ze is wel al negentien jaar lid van de provinciale visserijcommissie en secretaris van de Confederatie Vlaamse Hengelaars. "Of ik nu meteen ga vissen? Nee hoor!", zegt hengelaar Yannick. "Ik wacht nog een paar weken, de vis heeft nog stress na het transport."

Mooie voorn

De volgende halte is het Kanaal Leuven-Dijle in Battel. Daar staat Eddy Schelkens al paraat. De voorzitter van het Antwerps Lijnvissersverbond en lid van de provinciale visserijcommissie zal de geplande uitzettingen in deze regio begeleiden. "Ik kom hier wel vaker hengelen. Op de steiger zit je rustig. Er zit hier wel veel zwartbekgrondel de laatste tijd, maar gelukkig ook mooie baars. Als ik af en toe een visje vang, dan ben ik tevreden." Nick monstert intussen de oever en besluit dat het uitzetten met de kuip moet gebeuren omdat de oever met grote stenen is aangelegd. "Daarin zou de vis meteen vastzitten." Bij de volgende uitzetting in het Zeekanaal Brussel-Schelde in Tisselt supporteren enkele werknemers van een bedrijf dat aan de kade huist. Ze maken geamuseerd foto's van deze spectaculaire gebeurtenis. Ook Eddy Schelkens is tevreden. "Mooie voorn is dit. En je ziet geen schubben op het water nadat de vis is uitgezet. Dat wil zeggen dat het kwaliteitsvolle vis is."

Vis voelt zich thuis in de Zeeschelde

“ In de Zeeschelde vonden de onderzoekers maar liefst 67 soorten.

Boven: naakte grondel
Onder: targetbaars
© INBO

Zuivering van afvalwater kan een sterke invloed hebben op de visstand. Dat geldt ook voor de Zeeschelde, waarin heel wat soorten goed gedijen dankzij de verbeterde waterkwaliteit.

Het Belgisch gedeelte van de Schelde waar de getijden spelen, noemen we de Zeeschelde. Het gaat over de zone tussen Gent en de Nederlandse grens. In dit gebied onderzoekt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) het visbestand en het volledige ecosysteem. Sinds de start van het onderzoek in 2012 vonden de onderzoekers maar liefst 67 soorten. Zeldzame soorten als zeeprik, fint (meivis), houting en griet werden waargenomen. Dat geldt ook voor nieuwe exoten zoals de naakte grondel, de targetbaars, de reuzenkapiteinvis

en de bruine garnaal. Zeevis als zeebaars, haring en sprat zwemt de Zeeschelde ver op in het spoor van grijze garnalen en steurgarnalen.

Meer zuurstof, meer vis

Afvalwaterzuivering zorgt voor meer zuurstof in het Zeescheldewater zodat vissen, garnalen en andere waterdieren terugkeren. Ze vinden een belangrijke voedselbron in het zogenaamde benthos. Dat zijn organismen die in de slikbodem voorkomen. In de Schelde stroomopwaarts van Antwerpen zorgen brakwatergrondels

en steurgarnalen in de zomer zowat voor een halvering van de hoeveelheid benthos (ongewervelde organismen die leven op de waterbodem). Onderzoek van het INBO toonde dat aan. Dat zorgt dan weer voor minder voedsel voor overwinterende watervogels. Die komen daardoor in minder grote aantallen voor. Bovendien zorgt de betere waterkwaliteit voor minder organisch materiaal in de Zeeschelde. Ook dat zorgt voor minder benthos.

Polish Fishing Team wil hengelaars sensibiliseren

“Ook in Polen hamert men op het terugzetten van de vis”

Hengelen is uiteraard niet alleen in Vlaanderen populair. Ook in Oost-Europa wordt duchtig gehengeld. Hengelaars van Oost-Europese origine beoefenen ook hier graag hun hobby. Polish Fishing Team (PFT) wil hen verenigen en informeren.

“We hebben PFT opgericht omdat er heel wat verhalen rondgingen aan de waterkant”, vertelt Oskar Borowski. Samen met Mariusz Jezierski stond hij aan de wieg van PFT. “Het imago van de zogezegde Oost-blokvissers is niet goed. Ze zouden de omgeving beschadigen, vuilnis achterlaten, vis opeten of gekwetst achterlaten. We lazen allerlei foutieve beweringen op Facebook en wilden daar iets aan veranderen. Ook onder Polen zijn er veel goede hengelaars die de natuur en de vis respecteren. PFT heeft dan ook twee doelen: de Oost-Europese hengelaars sensibiliseren en hun imago verbeteren. Door de taalbarrière kennen sommige hengelaars van Oost-Europese origine het visserijreglement niet goed. Daarom vertaalden we het reglement naar het Pools en het Roemeens. Maar we organiseren ook acties om vuilnis op te ruimen en posten foto's op Facebook. Zo willen we anderen aanzetten om dat ook te doen. Zien we op sociale media foto's van dingen die niet kunnen, dan reageren we meteen en vertellen hoe het wel moet. Zo'n reactie wordt gedeeld en gelijkt door veel andere mensen. Aan de waterkant spreken we hengelaars aan die de regels overtreden, ongeacht hun origine.”

Misverstand

“Een veel voorkomend misverstand is dat Polen veel vis meenemen om zelf op te eten”, vertelt Oskar. “In Polen kopen mensen in de winter inderdaad karper voor consumptie. Dat is een traditie. Maar ze halen die bij een kwekerij die de vissen speciaal daarvoor kweekt. ‘Die gasten eten alle vis op’, dat is dus niet waar. Waarmee ik niet zeg dat er niemand is die vis meeneemt voor consumptie. Maar dat gaat zeker niet om de meerderheid van de Poolse hengelaars. Ook in Polen wordt trouwens gehamerd op het terugzetten van de vis.

“ Aan de waterkant spreken we hengelaars aan die de regels overtreden, ongeacht hun origine

Het visreglement is daar ongeveer gelijkwaardig als in België.”

Stewardwerking

PFT heeft leden in heel Vlaanderen en Brussel en ook in Wallonië hoopt de vereniging ooit een werking te organiseren. Zelfs uit Nederland kwamen al vragen om er een afdeling op te richten. Maar voorlopig hebben Mariusz en Oskar het al druk genoeg. Met z'n tweeën vormen ze immers de drijvende kracht achter PFT. “We doen dit als vrijwilligers”, vertelt Oskar. “Soms geeft dat wel eens ruzie met mijn vrouw. (lacht) Maar we doen dit graag, het geeft voldoening omdat je ziet dat er iets verandert.” Dat zal in de toekomst misschien nog meer het geval zijn, want PFT is van plan om stewards op pad te sturen. Waar nodig kunnen die in het Pools andere hengelaars aanspreken. De vereniging heeft trouwens nog meer plannen. In Nevele probeert PFT het beheer van een privévisvijver in handen te krijgen, blikt Oskar vooruit. “We willen een lokaal reglement opstellen, want dat water is te mooi om het te laten verloederen. Er wordt nu namelijk veel vuilnis achtergelaten. Ook willen we er workshops visvriendelijk hengelen organiseren.” Het welzijn van de vis ligt de leden van PFT nauw aan het hart, zoveel is duidelijk.

“Ook onder Polen zijn er veel goede hengelaars die de natuur en de vis respecteren.”

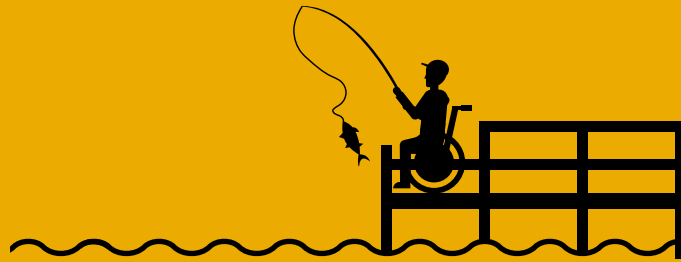

Meer info

Raadpleeg het Reglement Openbare Visserij in zes talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits, Pools en Roomeens) op www.natuurenbos.be/visserij onder de rubriek 'Wetgeving'.

© Frans Weemaes

Veilige hengelsteiger voor personen met een handicap

Ook een hengelaar met een handicap moet kunnen genieten van zijn of haar geliefde hobby. Daarom verrees eind 2018 een aangepaste hengelsteiger aan de kreek in Moerbeke-Waas.

Drie partners zorgen voor een aangenaam hengelgebied dat ook wel de Rode Sluis wordt genoemd. Het zijn de provinciale visserijcommissie, Natuur en Bos en de Vereniging van Belgische Karpersvissers (VBK). Toegankelijkheid is een prioriteit. Om die reden werd een veilige en comfortabele hengelsteiger voor personen met een handicap aangelegd. Een houten boord zorgt ervoor dat rolstoelen niet in het water kunnen bollen. Hengels kunnen rusten in speciale inkepingen in de boord. Op de hengelsteiger van twee op zes meter is plaats voor drie hengelaars met vaste stok.

Toegankelijk

Een groot voordeel van deze hengelsteiger aan de grote kreek is de bereikbaarheid. Hengelaars kunnen hun auto vlakbij parkeren. Tussen de parkeerplaats en de steiger werd een semi-verhard pad aangelegd dat toegankelijk is voor rolstoelen. Doordat het pad waterdoorlatend is, kan het regenwater insijpelen.

Navolging

Niet alleen personen met een handicap vinden hun weg naar de hengelsteiger, stelt Frans Weemaes van de VBK vast. "Ook hengelaars die minder goed ter been zijn, kunnen de nieuwe steiger en de parkeermogelijkheden appreciëren. Zo komen twee boezemvrienden van rond de negentig hier geregeld samen hengelen." Het concept zal dan ook navolging krijgen, geeft Frans aan. "Aan de Bentillekreek in Sint-Laureins willen we ook zo'n steiger laten plaatsen."

De Rode Sluis

Kruisstraat, Moerbeke

Meer info: www.vbk.be/vergunning-rote-sluis
en www.vbk.be/bentillekreek

© Gudrun Jooren - Natuur en Bos

Kinderen maken kennis met onderwaterwereld

Kinderen worden bewust van de uitdagingen waarmee vissen worden geconfronteerd. Denk maar aan de waterkwaliteit, de vismigratie en de klimaatverandering.

Het leven onder de waterspiegel is voor veel kinderen onbekend terrein. Visdemonstraties voor leerlingen van het 5de en 6de leerjaar brengen daar verandering in

Op een schooldag in juni 2019 stonden enkele Ieperse klassen aan de oever van het Kanaal Ieper-Komen. De leerlingen mochten proberen een gladde paling uit een ton met water te grijpen. Het was de ludieke start van een les aan de waterkant. Daarin vertelde Natuur en Bos-visserijbioloog Alain Dillen over het leven in het kanaal. De leerlingen konden enkele lokale soorten met eigen ogen bekijken. Het doel was hen bewust te maken van de uitdagingen waarmee vissen in onze waterlopen worden geconfronteerd. Denk maar aan de waterkwaliteit, de vismigratie en de klimaatverandering.

Samen met de PVC

Zo'n visdemonstratie wordt jaarlijks een keer per provincie georganiseerd. De provinciale visserijcommissie (PVC) is daarbij een trouwe partner. Zo bewaken de PVC-leden de veiligheid van de leerlingen aan de

waterkant. In Ieper konden die trouwens vaststellen dat het goed zit met het lokale visbestand. "Enkele jaren geleden werd veel slib geruimd uit het kanaal", vertelt Alain. "De vele vissen die we afvisten voor de demonstratie, waren kweek van de exemplaren die we toen hebben gered."

Positieve reacties

Alain krijgt na elke demonstratie positieve reacties van de leerkrachten. "Er zijn altijd wel enkele leerlingen die weinig interesse tonen, maar dat is gelukkig een minderheid. Sommige kinderen verbazen me echt met hun kennis van de vissen."

© Gudrun Jooren - Natuur en Bos

“Sommige kinderen verbazen me echt met hun kennis van de vissen.”

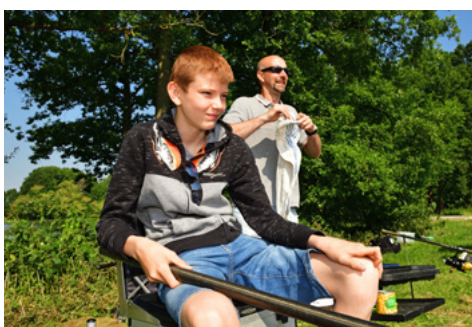

Hengelen is een passie voor elke leeftijd

“De eerste keer had ik meteen al goed beet”

De hengelsport kan je op bijna elke leeftijd beoefenen. Aan de waterkant vind je dan ook erg jonge hengelaars naast collega's met een pak ervaring. Zo werden Seppe en John geboren met meer dan een halve eeuw verschil. Maar de passie voor het hengelen, die delen ze.

Vlakbij het Vlaams-Brabantse Sint-Pieters-Rode ligt het kasteel van Horst. De middeleeuwse waterburcht is bij stripliefhebbers bekend als de woonst van de Rode Ridder. Hengelaars kennen het kasteel dan weer als statig decor van twee hengelvijvers. De grote kasteelvijver wordt beheerd door de lokale Horstvisser, de kleine vijver is een openbaar viswater. Het is aan die laatste vijver dat we John Oléo (70) treffen. Hij heeft er net twee lijnen uitgegoot. De ervaren hengelaar is lid van de Horstvisser en wil zijn kennis graag delen met Seppe Vanderwegen (13). Die laatste hengelt met zijn vader en grootvader meestal in de buurt van zijn woonplaats Oud-Heverlee, maar maakt graag kennis met de pittoresk gelegen vijvers van Horst.

Kasteeldomein van Horst
Horststraat 28, Holsbeek

Van initiatie kan je bij Seppe moeilijk spreken. De vele hengelsessies met vader en grootvader maakten van hem een bedreven hengelaar die ook tussen de volwassenen zijn mannetje kan staan.

“Of ik nu veel vang of weinig, ik ben blij met wat ik aan de lijn krijg

“Ik ben blij met wat ik vang”

Terwijl vader Steven het hengelmateriaal voor zijn zoon in orde brengt, vertelt Seppe over zijn hengelervaring: “Ik vis al drie jaar op karper, witvis, snoek en steur. De grotere vissen, die vind ik tof. Of ik nu veel vang of weinig, ik ben blij met wat ik aan de lijn krijg. Meestal trek ik eropuit met mijn vader. Mijn vrienden weten wel dat ik hengel, maar ze zijn nog niet meegekomen. Ik kan moeilijk stilzitten, maar bij het hengelen heb ik daar geen enkel probleem mee. Dan kost het me geen moeite.” Vandaag heeft Seppe dus een ervaren hengelaar aan zijn zijde. Voor John is het niet de eerste keer dat hij samen met jongeren hengelt. “Ik heb destijds nog hengelinitiaties gegeven aan de klasgenoten van mijn zoon. Ik bracht hen de basisprincipes bij en probeerde hen aan hengelen te krijgen. Bij zo’n eerste ken-

nismaking is het belangrijk dat een jonge hengelaar een goede vangst heeft. Vangt die meteen twintig visjes, dan wordt het enthousiasme aangewakkerd. Je moet zo’n initiatie dus organiseren op een plek waar veel vis zit.”

Deel van de hobby

Van initiatie kan je bij Seppe moeilijk spreken. De vele hengelsessies met vader en grootvader maakten van hem een bedreven hengelaar die in zijn club ook tussen de volwassenen zijn mannetje kan staan. Al kan John hem wel iets meegeven. “Of ik Seppe een tip kan geven? Geduld hebben, hé. (lacht) En maak van de voorbereiding een deel van de hobby. Als het in jou zit, ben je altijd met het hengelen bezig. Dan wil je zelf het beste *lokvoer* maken. Daarmee ben je nooit klaar. Je test uit, verandert iets,

probeert het weer opnieuw uit. Maak jij zelf je *lokvoer*, Seppe?”, vraagt John zijn jonge collega. “Soms maak ik inderdaad zelf mijn deeg”, bevestigt die. “Of ik combineer twee soorten deeg.”

Een machovis

Als ze even later op een muurtje voor het kasteel zitten, peilt John naar de vangst bij Seppes eerste hengelsessie. “Mijn eerste vis woog meteen al drie kilo”, blikt die terug. “Ik had goed beet, die eerste keer.” “Amai”, toont John ontzag voor de jonge hengelaar. “Dat is het dus, hé. De eerste keer moet je ofwel veel vissen vangen ofwel een *machovis* aan de haak hebben.”

Hengelaars kunnen een belangrijke bijdrage leveren

Beheer van invasieve exoten is noodzakelijk

Niet elke uitheemse dier- of plantensoort zorgt voor overlast. Maar een beperkt aantal soorten bedreigt de biodiversiteit, ook in viswateren. Een doortastende aanpak is daarom onontbeerlijk.

“ Als hengelaar kan je helpen bij de snelle opsporing van invasieve exoten

De Chinese wolhandkrab is in ons land wijdverspreid. Helaas tast de krab het bestand van vissen en hun prooidieren aan. De van oorsprong Oost-Aziatische blauwbandgrondel is massaal aanwezig in onze waterlopen. Deze soort kan drager zijn van een ééncellige parasiet die andere vissoorten en amfibieën kan doden. De grote waternavel is een waterplant die natuurlijke waterlopen over de volledige breedte kan overwoekeren. Het gevolg is een vermindering van licht en zuurstof in het water, wat nadelig is voor waterdieren en andere waterplanten. Deze drie soorten hebben één ding gemeen: het zijn invasieve, uitheemse soorten. Die worden kortweg ook wel invasieve exoten genoemd. Exoten zijn dieren, planten of micro-organismen die hier van nature niet voorkomen, maar door de mens zijn geïntroduceerd – bewust of onbewust. In de meeste gevallen geeft dat geen problemen. Maar een klein aantal soorten brengt schade toe aan de biodiversiteit, de landbouw of de volksgezondheid. Die soorten heten dan invasief. Zo worden slechts een zestigtal van de tweeduizend uitheemse plantensoorten in Vlaanderen als invasief beschouwd. Doordat ze geen natuurlijke vijanden kennen of immuun zijn voor ziektes kunnen invasieve exoten makkelijk uitbreiden. Om de strijd tegen deze soorten te ondersteunen, zijn er Europese regels. Die gaan uit van een aanpak in drie stappen: voorkomen, snel opsporen en uitroeien, en tenslotte – als uitroeiing geen optie meer is – beheeren. Dat bestrijding niet altijd even makkelijk is, toont het voorbeeld van de grote waternavel aan. Een klein deeltje van de stengel dat in het water achterblijft, kan er al voor zorgen dat de plant teruggroeit.

Wat kan je doen?

Als hengelaar kan je mee de overlast door invasieve exoten aanpakken. Controleer na het hengelen jouw hengelmateriaal, boot, kleding en schoeisel op achtergebleven modder en resten van dieren of planten. Het is niet altijd even makkelijk, maar probeer zo veel mogelijk te reinigen op de plek waar je hengelde. Zo voorkom je de verspreiding van exoten en eventuele ziektes. Thuis kan je heet water gebruiken en alle vochtige voorwerpen drogen. Een ander aandachtspunt is de aasvis. Sinds 1 januari 2019 gelden hiervoor nieuwe regels. Je mag slechts 20 aasvissen van maximaal 15 centimeter vervoeren en tijdens het hengelen bij je houden. Slechts 5 van die vissen mogen levend zijn. Alle (dode en levende) aasvissen moeten behoren tot een lijst van 10 inheemse vissoorten. Zo vermijden we de verspreiding van exoten van het ene hengelwater naar het andere. Tenslotte kan je als hengelaar ook helpen bij de snelle opsporing van invasieve exoten.

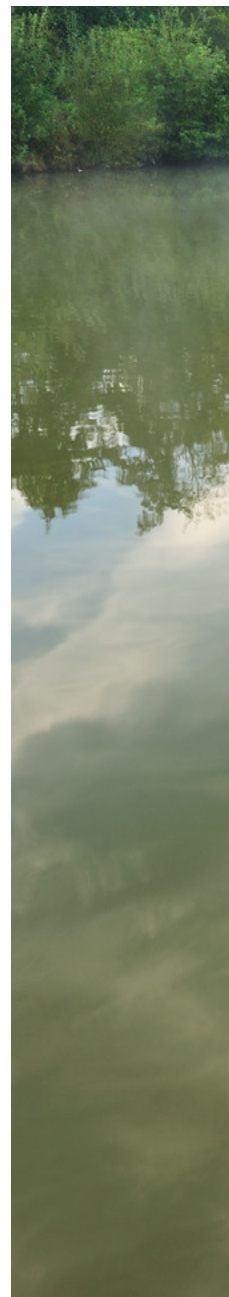
Doe je mee?

Hengelaars zijn vaak erg bezorgd om het wel en wee van vissen en viswateren. Werk je mee aan het onder controle houden van invasieve exoten? Dan lever je een belangrijke bijdrage aan een gezond visbestand en evenwichtig samengestelde viswateren. Op www.waarnemingen.be of via een app kan je doorgeven welke soort je hebt waargenomen. Twijfel je over de juiste soort, dan kan je een foto uploaden op de website en automatisch laten herkennen. Deze waarnemingen helpen om de verspreiding van invasieve exoten in kaart te brengen, maar ook om nieuwe soorten snel op te sporen en aan te pakken. Snel ingrijpen is immers aangewezen.

Meer info

www.natuurenbos.be/exoten
www.ecopedia.be/pagina/exoten
www.waarnemingen.be

Bronnen: Ecopedia, GB Non-Native Species Secretariat (NNSS), Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat voor Invasieve Uitheemse Soorten (NSSIAS)

Links: Chinese wolhandkrab
Rechts: blauwbandgrondel
Onder: grote waternavel

barbeel

sneep

Unieke vissoorten horen thuis in de Grensmaas

Een natuurlijke grens van 55 kilometer tussen België en Nederland, dat is de Grensmaas. De natuur in de Maasvallei is relatief ongeschonden. Dat vertaalt zich onder meer in de aanwezigheid van enkele unieke vissoorten als de barbeel en de sneep. De machtige Maas is soms grillig van karakter en zorgde in het verleden voor overstromingen. Bescherming van de omliggende woongebieden bij hoogwater drong zich dus op. Dat resulteerde in de uitbreiding van de winterbedding, waardoor de Grensmaas meer ruimte krijgt om veilig te overstromen. Het gevolg is dat ook voor de natuur nieuwe kansen ontstaan binnen de verruimde Maasvallei. Toch is het werk niet af. Het blijkt niet eenvoudig om de Grensmaas voldoende vrijheid te geven om haar snelstromend en bij momenten eigenzinnig karakter te herstellen. Nochtans is dit een voorwaarde om de toekomst van de typische vissoorten van de Grensmaas veilig te stellen. Waterbeheerders, natuurorganisaties en hengelaars staan dan ook voor een grote uitdaging, aan beide zijden van de grens.

“De hengeltechnische voordelen overtuigden me”

Dat lood schadelijk is voor mens, vis en milieu is algemeen bekend. Maar het behoort wel tot de standaarduitrusting van veel hengelaars. Stilaan komen meer loodvervangers op de markt. Sportvisserij Vlaanderen organiseerde daarom een testproject met hengelaars uit verschillende disciplines.

Aan de keurig aangelegde Broelkaai in Kortrijk werpt roofvisser Ivo Crabbe zijn lijn uit. Daaraan hangt geen lood, wel een loodvervanger uit wolfram. Die stof is ook bekend als tungsten. “Vorig weekend ving ik hier nog enkele baarzen”, vertelt Aalstenaar Ivo die over het hele land vist. Als gepassioneerd hengelaar nam hij deel aan het project van Sportvisserij Vlaanderen. Behoedzaam monstert Ivo de bodem van de Leie. Met zijn hengel leest hij als het ware het reliëf onder de waterspiegel. “Harde en zware stoffen als wolfram en mesing of geelkoper zijn daarvoor prima geschikt. Zo’n materialen geven meer bodemgevoel, zakken sneller en ervaren minder weerstand van de stroming. Ik heb er dan ook geregeld beet mee. En doordat je de hindernissen beter aanvoelt, verlies je minder materiaal dat vast komt te zitten.”

Pionieren

Het testproject was voor Ivo niet de eerste kennismaking met loodvervangers. “Ik vis er al jaren mee. De hengeltechnische voordelen overtuigden me. Dat het materiaal milieuvriendelijker is, vind ik mooi meegenomen. Het is niet giftig. Loodvervangers zijn goed voor het imago van de hengelsport. Zo kunnen hengelaars laten zien dat ze bekommerd zijn om de natuur en toch hun hobby blijven beoefenen.” In zijn rugzak draagt Ivo dan ook een ruim assortiment loodvervangers mee. Hij weet welk materiaal hij in welke omstandigheden gebruikt en wat de voordelen zijn. “Ik nam deel aan het testproject omdat ik graag iets nieuws uittest. Ik hou van pionieren. Het materiaal ging ik op verschillende viswateren uittesten, van de Leuvense Vaart (het Kanaal Leuven-Dijle, red.) tot het Kanaal Gent-Terneuzen. Mijn ervaringen schreef ik neer in een rapport met veel foto’s.”

Ook voor de beginnende hengelaar

Wolfram is niet echt goedkoop. Maar dat hoeft geen probleem te zijn, geeft Ivo aan. “Geelkoper is beduidend goedkoper en het prijsverschil ten opzichte van lood is niet zo groot. Dat is ideaal voor een beginnende hengelaar, wiens lijn sneller vastloopt. En die kan ook nog altijd vissen op een water dat hij goed kent en waarvan hij de obstakels onder water weet zitten.” Bovendien zal de prijs ook dalen door de stijgende vraag. Andere loodvervangers dan wolfram en geelkoper gebruikt Ivo niet zo vaak. “Als roofvisser hengel ik nogal actief. Zo vliegt mijn werpgewicht al eens tegen een kademuur en dan breekt zo’n loodvervanger uit steen. Geef mij maar de hele harde metalen.” Dat neemt niet weg dat de loodvervangers uit steen, glas, ijzer, betonpoeder en andere materialen prima kunnen dienstdoen voor andere hengeldisciplines zoals karpervissen.

Meer info

www.sportvisserijvlaanderen.be/loodalternatieven

“ Gelukkig zetten sommige fabrikanten in op onderzoek en ontwikkeling van loodalternatieven

“Aangenaam verrast over kwaliteit, gebruiksgemak en vangstresultaten”

“De reacties van de deelnemers aan het test-project zijn positief”, zegt David Bral van Sportvisserij Vlaanderen. “Eigenlijk zijn ze allemaal aangenaam verrast over de kwaliteit, het gebruiksgemak en de vangstresultaten. Het gros van de hengelaars beseft heel goed dat lood slecht is voor het milieu. Loodvrij vissen is echter alleen mogelijk als er voldoende alternatieven zijn die technisch perfect afgewerkt zijn. Ook moet de kostprijs die van de loden variant zo sterk mogelijk evenaren. Dat is volgens mij enkel mogelijk als de hengelsportfabrikanten zich hier volledig op toeleggen en de nodige investeringen doen. Voorlopig is er bij hen weinig interesse, al zijn er gelukkig fabrikanten die het goede voorbeeld geven en wel inzetten op onderzoek en ontwikkeling van loodalternatieven.”

“Loodvervangers zijn goed voor het imago van de hengelsport. Zo kunnen hengelaars laten zien dat ze bekommerd zijn om de natuur en toch hun hobby blijven beoefenen.”

Hengelen in de vijf provincies

Op reportage langs vijf bijzondere viswateren kwamen we mensen met een hart voor hengelen tegen.

Links: Johan Telen, rechts: Mark Hoedemakers

Maasvissers Geistingen beheren
een unieke hengellootie

“Alles is hier piekfijn in orde”

In de noordoostelijke hoek van de provincie Limburg ligt het dorpje Geistingen. Hengelaars delen de vlakbij gelegen Maasplassen met andere waterliefhebbers. De plaatselijke Maasvissers toverden de locatie om tot een populaire trekpleister voor hengelaars.

“De Steenberg (een schiereiland in de Maasplassen – red.) werd een hengellootie op vraag van de lokale hengelaars”, vertelt Mark Hoedemakers. Naast schepen van de gemeente Kinrooi is hij ook voorzitter van de VBK (de Vereniging van Belgische Karpervissers). “Dat was het eerste dominosteentje. Later volgden accommodaties voor sporters en strandgangers, maar ook een zone waar de natuur haar gang gaat. Al die functies zijn hier in evenwicht.” Voor het onderhoud van dit gebied kan de gemeente rekenen op de hengervereniging Maasvissers Geistingen. In ruil daarvoor mogen de leden van de vereniging met hun auto tot in de buurt van de hengellootie rijden. Maar de Steenberg is een openbare hengellootie, net als de Boterakker. Dat is een verderop gelegen stukje oever dat de Maasvissers sinds kort ook beheren. “Onze club telt al jaren ongeveer vierhonderd leden”, vertelt voorzitter Johan Telen. “Daarmee vormen we de grootste hengervereniging op openbaar water van Vlaanderen. Ons beleid spreekt veel mensen aan. Alles is hier piekfijn in orde. En de locatie trekt natuurlijk ook veel volk.” De omgeving is inderdaad erg aantrekkelijk. Het is rustig toeven aan de groene oevers van dit uitgestrekte hengellootie.

Meest visvriendelijke gemeente

De gemeente Kinrooi is bijzonder tevreden met de manier waarop de Maasvissers het beheer invullen, geeft Mark aan. “Onze samenwerking gaat lang terug en het vertrouwen van de gemeente werd nooit beschaamd.

Het medebeheer bestaat hier al lang. Samen met onder meer de werking aan de Rode Sluis in Moerbeke-Waas vormde het mee de blauwdruk van het model dat nu in heel Vlaanderen wordt uitgerold. Samen met de club investeren we in de bouw van een nieuw clublokaal op de Steenberg.” Dat lokaal wordt de uitvalsbasis van de stewards die hier nu al zorgen voor sociale controle op en aan de Maasplassen. De stewardswerking gaat dus verder dan alleen de hengelsport en is gericht op alle recreanten. Dat alles maakte dat Kinrooi in 2017 de allereerste titel van meest visvriendelijke gemeente binnenrijfde. “Die titel was de kroon op het werk”, vindt Mark. “Hij bekroont ook de gemeente, die altijd heeft meegedacht met de hengelaars en hun expertise erkent.”

Geen simpel hengelwater

De naam en faam van de Maasvissers en het hengelwater dat ze beheren, is wijd verspreid. “We organiseren meerdere wedstrijden”, vertelt Johan. “Maar we hebben altijd wachtlijsten, zelfs voor de clubkampioenschappen. Niemand wil zijn plek afgeven. Het is nochtans geen simpel hengelwater. Maar dat maakt het net zo mooi. De ene dag zit de vis hier, de volgende keer weer elders. Op zo’n groot hengelwater kan je daar niet vanop aan.” Die moeilijkheidsgraad neemt niet weg dat de Maasvissers ook heel wat kinderen en jongeren vertrouwd maken met de hengelsport. Bij wedstrijden kunnen die gebruikmaken van hengels, voer en aas van de club. Die zorgt indien nodig zelfs voor een begeleider. Op die manier werken de Maasvissers aan de vorming van toekomstige generaties hengelaars. Misschien werken zij op hun beurt ooit mee aan het beheer van deze bijzondere hengellocatie.

De Steenberg

Dalerstraat, Geistingen (Kinrooi)
maasvissersgeistingen.blogspot.com

De Maasvissers werken aan de vorming van toekomstige generaties hengelaars. Misschien helpen zij op hun beurt ooit mee met het beheer van deze bijzondere hengellootatie.

Mannen én vrouwen hengelen graag op de Maasplassen

Hengelen is al lang geen pure mannenzaak meer. Heel wat vrouwen vinden de weg naar de waterkant. Ook de Maasvissers tellen best wat vrouwelijke leden. En die beginnen soms al op jonge leeftijd met hengelen. Eén van hen is de dertienjarige Anouk Hons. Over drie dagen wacht een examen wiskunde, maar toch vindt ze nog even de tijd voor een hengelsessie. “Ik heb eigenlijk niet zo veel tijd om te hengelen, ik heb ook nog een paard. Maar ik won hier vorig jaar wel het jeugdkampioenschap. Al maakt het me eigenlijk niet uit of ik als eerste of laatste eindig, het gaat me om de ontspanning en het plezier.” Even verderop zit Nadine Eykenboom. Zij roemt het uitzicht vanop haar hengelplek. “Als kind ging ik al vissen met mijn vader en nu trek ik er samen met mijn man op uit. Het is echt een geluk dat we dit samen kunnen doen. We praten thuis vaak over onze gedeelde passie. Tijdens een wedstrijd ben ik soms de enige vrouw tussen wel honderddertig mannen. Dat ik als enige vrouw meedoe met al die venten, dat vinden ze wel *chique*. Mijn vrienden en vriendinnen begrijpen mijn passie voor het hengelen dan weer niet. Maar je moet dit doen om het te begrijpen. Het is zo kalmerend, aan het water krijg ik rust in mijn hoofd.”

“Dit is een topclub”

Hoewel hij bestuurslid is van een andere hengervereniging, is Marc Vermeulen ook aangesloten bij de Maasvissers. “Als hartpatiënt kan ik met mijn auto tot aan mijn hengelplek rijden. 't Is hier geweldig mooi en goed onderhouden. Ik denk niet dat je in België betere openbare hengelwateren vindt. Met wat geluk vang je hier een boel mooie vissen. Dit is een topclub. Ik heb veel respect voor wat deze mensen doen.” Ook Marcs vrouw Nicole Trips heeft haar hengel uitgeworpen. En dat is goed, vindt Marc. “Ik ga driehonderd dagen per jaar hengelen, dan is het fijn dat je dat af en toe samen kan doen.”

“ Hengelen is zo kalmerend, aan het water krijg ik rust in mijn hoofd.

Hengelaars herontdekken de Leie

“Hengelen en natuur- bescherming gaan perfect samen”

In het zuiden van West-Vlaanderen speelt de Leie kat-en-muis met de Belgisch-Franse grens. Pieterjan Verhelst ontdekte het viswater toen hij in de regio kwam wonen. Maar sindsdien is de Leie prominent aanwezig in zijn leven.

“Ik woon vlakbij de Leie en fiets er elke dag langs op weg naar het station”, vertelt Pieterjan. “Daarom richtte ik met enkele vrienden de Leie Vissers West-Vlaanderen op. Doordat de waterkwaliteit de laatste decennia verbeterde, zit er steeds meer vis in de Leie. En als de vis terugkomt, dan verschijnen ook de vissers. Pas op, dit is geen gemakkelijk water, hé. Op de Leie varen best wel wat boten. Nadat er eentje voorbijkomt, moet je telkens opnieuw voederen. Dit is actief vissen, hoor.” Als de *Natacha* uit Douai gepasseerd is, bouwt Pieterjan zijn voederplek dan ook weer op.

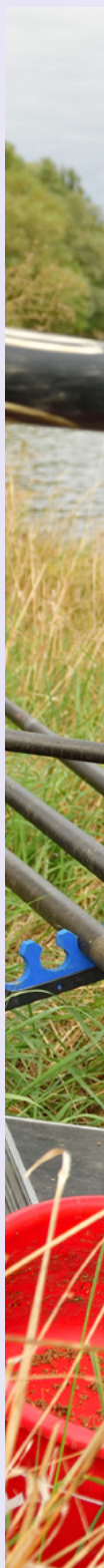
Vangsten doorgeven

“Er wordt nog niet zo veel gehengeld op de West-Vlaamse Leie”, legt Pieterjan uit. “We willen dit viswater promoten én zelf de Leie beter leren kennen. We zijn allemaal witvissers, maar beperken ons niet tot één techniek. Verschillende leden van onze club zijn twintigers en dertigers, ons jongste lid is achttien. Ze zijn nogal competitief ingesteld, maar hebben ook oog voor het evenwicht tussen hengelen en natuur.” Zo komen we bij een stokpaardje van Pieterjan. De fervente visser is lid van de provinciale visserijcommissie, maar ook van Natuurpunt. “Enkele jaren geleden vroeg de lokale afdeling mijn advies over het onderwaterleven. Dat is nog vrij onbekend, in tegenstelling tot de wereld van zoogdieren of vogels. Ik merk wel dat de interesse groeit. Voor mij gaan hengelen en natuurbescherming perfect samen. Daarom geef ik al mijn vangsten door via waarnemingen.be. Je hebt daar amper werk aan, met de app doe je dat met één foto. Exoten zoals de zwartbekgrondel die ik hier net ving, geef ik ook door aan het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek – red.)” De in-

teresse in het onderwaterleven blijkt ook uit Pieterjans job. Aan de Universiteit Gent brengt hij als postdoctoraal onderzoeker de vismigratie in kaart. Voor zijn proefschrift onderzocht hij de migratie van de zilverpaling. Dat is de volwassen paling die naar de Sargassozee trekt om zich voort te planten.

Paling in de Leie

Wie over de Leie spreekt, kan niet om *Seine Schelde Vlaanderen*. Dat project wil de binnenvaart verder uitbouwen. “De Leie gaat structureel veranderen om schepen met een grotere diepgang toe te laten”, weet Pieterjan. “Zoiets kan nefast zijn voor de vis, zeker voor de paaiplassen. Maar ik geloof dat men rekening zal houden met de vis en de hengelaar. Er komt een vooroever met planken waarachter de vis kan schuilen voor de deining. Tegelijk wil men de migratie naar de zijbeken verbeteren. Daar kan de vis paaieren.” Vandaag is de vangst aan de magere kant, vindt Pieterjan. De oorzaak wordt al snel duidelijk. “Paling! Da’s de eerste die ik hier vang. Voor mijn doctoraat ving ik palingen over het hele land en nu heb ik beet vlakbij huis. Hij hield dus de blankvoorns weg. Een roofvis, hé.” Als hij de paling aan land heeft gehaald, komt de bioloog in Pieterjan boven. “Grote ogen en borstvinnen, de zijkant die aan ’t verzilveren is: deze vis verandert om de trek door de oceaan te maken. Hij zwemt binnenkort terug naar de zee.” Snel nadat hij de paling vrijliet, vangt Pieterjan dan toch een blankvoorn. “Zie je wel, de paling is weg.”

“Op de Leie varen best wel wat boten. Nadat er eentje voorbijkomt, moet je telkens opnieuw voederen. Dit is actief vissen, hoor.”

“ Men wil de migratie naar de zijbeken verbeteren, daar kan de vis paaien.

“ Het Burchtse Weel vormt een belangrijk biotoop voor dieren en planten.

“Als hengellocatie kan ik me niets mooier voorstellen”

Ooit was het Burchtse Weel op de Antwerpse Linkeroever een uitgestrekt viswater. Na ingrijpende werken werd het bevisbare gedeelte een stuk kleiner. Maar je kan hier nog steeds terecht voor een boeiende hengelsessie, bevestigen lokale hengelaars.

“Het komt hier wel weer goed, er wordt weer gekweekt. Je vangt hier brasem, karper, snoekbaars, winde of blankvoorn.”

Over het bufferbekken van het Burchtse Weel vliegt een blauwe reiger. “Die zie ik liever passeren dan die aalscholver daar”, zegt hengelaar Ronny Geldof. Hij kent deze omgeving al lang. “Het Burchtse Weel was voor de werken dé hengelvijver van België. Hier ving je heel veel vis. Dat kon enkel in het weekend, op andere dagen deed men aan waterskiën. Je kon hier over de vissen stappen, zoveel zaten er. Vandaag kan je hier ook op weekdagen vissen, dat is wel een voordeel. Als hengellocatie kan je je niets mooier voorstellen dan deze plek. Al zouden er wel wat visplaatsen mogen bijkomen.” Jan Ronsyn van de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen duikt even in de geschiedenis. “Origineel was dit bufferbekken deel van het Burchtse Weel. Een weel is een oude dijkdoorbraak, uitgespoeld door de stroming van een rivier. Elders langs de Schelde verdwijnen door werken slikken en schorren. Daarom werd als compensatie de getijdenwerking in het Burchtse Weel hersteld. Het weel vormt een belangrijk biotoop voor dieren en planten. Het is nu wel wat kleiner omdat dit bufferbekken werd aangelegd. Dat vangt water uit de Laarbeek op. Via een sluis kan het water naar het getijdengebied gaan. Bij heel hevige onweders en stormen treedt ook het pompstation in werking. Anders dreigt overstromingsgevaar voor Burcht en Zwijndrecht.”

Vorbijkruipende maden

De grondige aanpassing van hun favoriete hengelwater zagen de lokale hengelaars destijds met enige argwaan tegemoet. Hengelen kan nu enkel nog op het bufferbekken. Maar de nieuwe situatie blijkt best wat kansen te bieden. “Hier zit je op je gemak, je kan je hier goed amuseren”, vertelt Marc

Vannieuwenhove. “Als je met de feeder vist zoals ik, is dit een heel goed water. Hier zit best wel wat vis, ook grotere exemplaren. De vangst varieert natuurlijk van dag tot dag en naargelang de periode.” Intussen mikt Ronny met veel gevoel een korfje met voer op steeds dezelfde plaats. “Regen en sneeuw houden mij niet tegen”, zegt hij als het begint te druppelen. “Alleen viel hier gisteren zoveel regen dat mijn maden uit het aasbakje kwamen en me voorbijkroepen.” Ronny’s grap zorgt voor de nodige hilariteit. De hoeveelheid neerslag heeft nog wel meer gevolgen voor het hengelen. “Op vraag van de hengelaars plaatsen we in de zomer schotbalken aan de sluis”, vertelt Jan. “Zo kunnen we het bufferbekken op peil houden. Er verdampt dan niet te veel water en er is genoeg zuurstof.”

“Het komt goed”

Bij een visstandonderzoek in 2015 werd de visbiomassa in het bufferbekken geschat op 93 kilo per hectare. Dit was wellicht een onderschatting want een groot deel van de visstand bestaat uit karper en die laten zich moeilijk vangen. “Er zat hier na de werken veel vis”, blikt Dany Meyvis terug. “Bij wedstrijden vingen we 100 kilo op zes uur. Maar de jongste jaren ging de vangst wat achteruit. Niet elke hengelaar neemt het zo nauw met de regels. Sommigen nemen veel vis mee of gebruiken vier stokken. Vorige week was er controle op het visverlof. Dat juich ik dan ook toe. Het komt hier wel weer goed, er wordt weer gekweekt. Je vangt hier brasem, karper, snoekbaars, winde of blankvoorn.”

Hengelaars informeren elkaar aan het Kanaal naar Charleroi

“Onze informanten houden het water in de gaten”

Op korte afstand stroomt het Kanaal naar Charleroi door de drie gewesten van ons land. “De vis spreekt hier alle talen”, grapt hengelaar Roland Massaert. Net als zijn jeugdvriend Armand Ost komt hij hier geregeld hengelen.

Vanuit Brussel stroomt het kanaal door het zuiden van Vlaams-Brabant naar Charleroi. Veel mensen kennen de waterweg dan ook als het kanaal Brussel-Charleroi. Vanop de hengelsteigers is het aangenaam hengelen, ook in Ruisbroek waar we Armand en Roland treffen. De twee zestigers kennen elkaar al heel lang. “Mijn pantoffels staan bij Roland thuis”, lacht Armand. Ook aan deze oevers zijn ze geregeld sa-

men te vinden met hun hengels. “Deze steigers zijn eigenlijk een idee van ons”, vertelt Roland. “De provinciale visserijcommissie realiseerde ze samen met de Vlaamse Waterweg. Hier wordt veel gehengeld, zeker op zondag. Mensen uit de buurt vinden het een goede hengelplek. Je kan met je auto tot bij het water komen en het is een rijk viswater. Maar visuitzettingen zijn wel noodzakelijk. Men deed enkele jaren een test en zette

geen vis uit. Maar toen zat er maar 25 kilo vis per hectare. Nu zijn we vanuit de provinciale visserijcommissie samen met Natuur en Bos weer begonnen met visuitzettingen. In 2018 werd duizend kilo blankvoorn uitgezet. Dat blijven we elk jaar doen tot 2021.” Ook met de gemeente zeggen de hengelaars goed samen te werken, onder meer voor het onderhoud van de visplaatsen.

Kenner van het kanaal

“Ah, de mannen. Bijten ze?”, klinkt het plots vanop het jaagpad. De vraag komt van Francis Guillaume die zijn dagelijkse wandelingetje doet. “De kampioenen is daar!”, begroet Armand

hem enthousiast. Maar zoveel eer vindt Francis te veel. “Dat ben ik niet, hé. Da’s mijn zoon. Ik woon vlakbij en soms kom ik hier ook hengelen.” Armand wijst op een belangrijke taak die Francis opneemt. “Hij is een informant. Als er iets te melden is, laat hij ons dat weten. We kunnen hier niet elke dag passeren. Ook andere hengelaars houden het kanaal mee in de gaten.” Roland pikt daarop in: “Ze laten ons bijvoorbeeld weten als ze een spiegelkarper hebben gevangen. Zo kunnen we nagaan in hoeverre die karper migreert. In het kader van een project is die hier uitgezet en dat trekt natuurlijk karpervissers aan.” Om de onderlinge

“ Mensen uit de buurt vinden dit een goede hengelplek.

communicatie te illustreren, laat Armand een foto zien op z'n smartphone. "De Walter heeft deze hier gevangen zondag." "Zo'n grote!", zegt Francis met ontzag. "En er zitten hier nog grotere", weet Armand. "Walter, dat is zo'n kenner van dit kanaal. Het gebeurt soms dat je hier niets vangt, maar hij heeft altijd wel een snoekbaars beet. En een grote, hé. Hij zoekt en vindt altijd de goede plekjes." En die zijn er volop, geeft Roland aan. "In de richting van Halle is een zwaikom, daar is het goed vissen. Er is minder stroming. Hier en daar zijn er ook al paaiplaatsen aangelegd, zoals aan de sluis van Lot."

Nieuw: de stewardwerking

Dat Armand en Roland een netwerk van alerte hengelaars hebben, kan hen helpen bij hun nieuwe project. "We starten hier ook een stewardwerking op", vertelt Roland. "Dat doen we samen met Sportvisserij Vlaanderen en Natuur en Bos. Voor die stewardwerking zoeken we mensen die hier geregeld passeren. Zo hopen we iedereen te kunnen informeren over de regels rond het hengelen."

"Voor de stewardwerking zoeken we mensen die hier geregeld passeren. Zo hopen we iedereen te kunnen informeren over de regels rond het hengelen."

Meer info

www.sportvisserijvlaanderen.be/stewards

“Elke dag kom ik naar dit prachtig stukje water kijken”

In de schaduw van de Gentse haven krijgt de natuur rond de Oude Moervaart in Sint-Kruis-Winkel nieuwe kansen. Maar tegelijk kan de rijke geschiedenis als hengewater herleven door enkele gerichte ingrepen.

Aan de landweg die parallel loopt met de Oude Moervaart staan enkele lokale hengelaars te keuvelen. “We zijn hier allemaal in de buurt geboren, daarom zijn we nogal begaan met dit water”, legt Gilbert Verkimppe uit. “Vroeger zat hier veel paling”, zegt Gentiel Celie. “Het was een paradijs om te peuren.” Recent werd hier een koppelingsgebied aangelegd, vertelt Leen Van Nieuwerburgh van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). “Zo’n gebied moet de leefbaarheid van dorpskernen naast industrieterreinen vrijwaren. De Gentse haven zal immers vlakbij worden uitgebreid. Toen we besloten om het water hier meer ruimte te geven, kwam de vraag om ook hengelaars een plaats te geven in de plannen. We hebben daarom een deel van de Oude Moervaart uitgebaggerd, want die was wat dichtgeslibd. Exoten als de zonnebaars werden verwijderd. Voor de zekerheid zetten we achteraf nog snoek uit om de exoten onder controle te houden. Verder bouwden we ook twee hengesteigers. Ook andere recreanten zijn welkom. Zo zijn er wandelen fietspaden. De stad Gent startte met de aanleg van een nieuw voetbalterrein en een parking. Dit alles versterkt de sociale samenhang, buurtbewoners vertellen me dat ze hier nu vaker een praatje slaan.”

Mooie rietkragen

Als Gilbert op een van hengesteigers staat, wijst hij tevreden naar het water. Kleine visjes zwemmen er tussen de beplanting. “Daar verschuilen ze zich. (tot Leen) Die planten mogen jullie bij onderhoudswerken niet allemaal verwijderen.” Leen stelt hem gerust: “Dat zijn we ook niet van plan. We willen hier net rietkragen creëren.” Met dat plan is Gilbert het helemaal eens. “Die rietkragen zijn ook zo mooi. En ze vormen schuilplaatsen voor de vissen. Elke dag kom ik naar dit prachtig stukje water en de om-

geving kijken. In de weide naast het water zag ik de eenden in de paarperiode. Dat is subliem, net als de concerten van de kikkers. Ik ruim hier het vuilnis op en durf hengelaars aan te spreken die zich niet aan de regels houden. Hengelen doe ik voorlopig op andere plaatsen. Ik wil dat de vis zich hier eerst verder kan ontwikkelen. Maar als het visbestand op peil is, dan breng ik zeker mijn hengel mee. Weet je, ik ben geboren op tachtig meter van hier en kwam hier als kind elke dag zwemmen. Mijn pa was een echte visser en ik ging met hem mee, de vislijn op de fiets.”

Evenwicht zoeken

Gentiel noemt zich ‘een weidelijke visser’. “Ik maak mijn handen steeds nat voor ik een vis vastneem, heb een *onthaker* mee en zet de vis op degelijke wijze terug. En ik gebruik al meer dan dertig jaar geen leefnet meer.” Over het water van de Oude Moervaart is Gentiel zeer te spreken. “Kijk, het kleurt lichtgroen. Dat is ideaal, de waterkwaliteit is hier super. En de vis vindt dekking in de plantengroei onder water. Maar onderwaterkooien zouden nog beter zijn om de vissen ook in de winter een schuilplaats te bieden. Ook zie ik hier graag wat meer hengelplaatsen.” Leen begrijpt de wensen van de hengelaars, maar wijst ook op de functie als natuurcompensatiegebied. “Wat is de plaats van de natuur en wat die van de hengelaars? Het is zoeken naar een evenwicht. Het uitgangspunt is dat dit een natuurzone is met ruimte voor hengelaars.”

"Ik ben geboren op tachtig meter van hier en kwam hier als kind elke dag zwemmen. Mijn pa was een echte visser en ik ging met hem mee, de vislijn op de fiets."

Oude Moervaart
Spanjeveerstraat
Sint-Kruis-Winkel

“ De waterkwaliteit is hier super en de vis vindt dekking in de plantengroei onder water.

NUTTIGE ADRESSEN VISLIJN 2020

INFOLOKET OPENBARE VISSERIJ PROVINCIALE VISSERIJCOMMISSIES

Heb je een vraag over de openbare visserij? Wens je meer informatie over visserijregelgeving, viswateren, visrechten, vissoorten en visstandbeheer? Neem dan contact op met de Visserijcommissie in je provincie.

www.natuurenbos.be/visserijcommissie

WEST-VLAANDEREN

Proosdij, Burg 2, 8000 Brugge
Tel. +32 (0)50-40 58 15
visserijcommissiewvl@gmail.com

OOST-VLAANDEREN

Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent
Tel +32 (0)9-267 78 02
pvc@oost-vlaanderen.be

ANTWERPEN

Italiëlei 4 bus 16, 2000 Antwerpen
Tel +32 (0)3-204 03 35
visserijcommissieantwerpen@gmail.com

VLAAMS-BRABANT

VAC, Diestsepoort 6 bus 75, 3000 Leuven
Tel +32 (0)16-66 63 17
patricia.leenaerts@vlaanderen.be

LIMBURG

Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt
Tel +32 (0)11-23 80 19
pvc.limburg@vlaanderen.be

BEHEER VAN DE VISSTAND EN DE VISSERIJ / AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

Agentschap voor Natuur en Bos staat in voor het beheer van de visstand, het behoud van de visserij en de naleving van de visserijwetgeving.

MEER INFORMATIE

Agentschap voor Natuur en Bos
Havenlaan 88 bus 75
1000 Brussel
visserij.anb@vlaanderen.be

GETUIGE VAN EEN MASSALE VISSSTERFTE?

Neem zo snel mogelijk contact met de lokale politie of de milieudienst van je gemeente.

NATUURINSPECTIE

Natuurinspectie staat in voor de naleving van de visserijwetgeving. Vistroperij of andere ernstige inbreuken op de visserijwetgeving kan je melden bij Natuurinspectie:

INSPECTIEREGIO WEST (PROVINCIE WEST-VLAANDEREN EN OOST-VLAANDEREN)

Tel. +32 (0)474-30 14 28
natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be

INSPECTIEREGIO MIDDEN-VLAANDEREN (PROVINCIE ANTWERPEN EN ARRONDISSEMENT HALLE-VILVORDE)

Tel. +32 (0)3-224 62 48
natuurinspectie.middenvlaanderen.anb@vlaanderen.be

INSPECTIEREGIO OOST (PROVINCIE LIMBURG EN ARRONDISSEMENT LEUVEN)

Tel. +32 (0)11-74 25 03
natuurinspectie.oost.anb@vlaanderen.be

Depotnummer: D/2019/3241/202

Uitgave: januari 2020

Meer info over het Agentschap voor Natuur en Bos:
www.natuurenbos.be

Visverlof online aanvragen,
duplicaat visverlof, vragen
over je visverlof?
Alle info op
www.visverlof.be